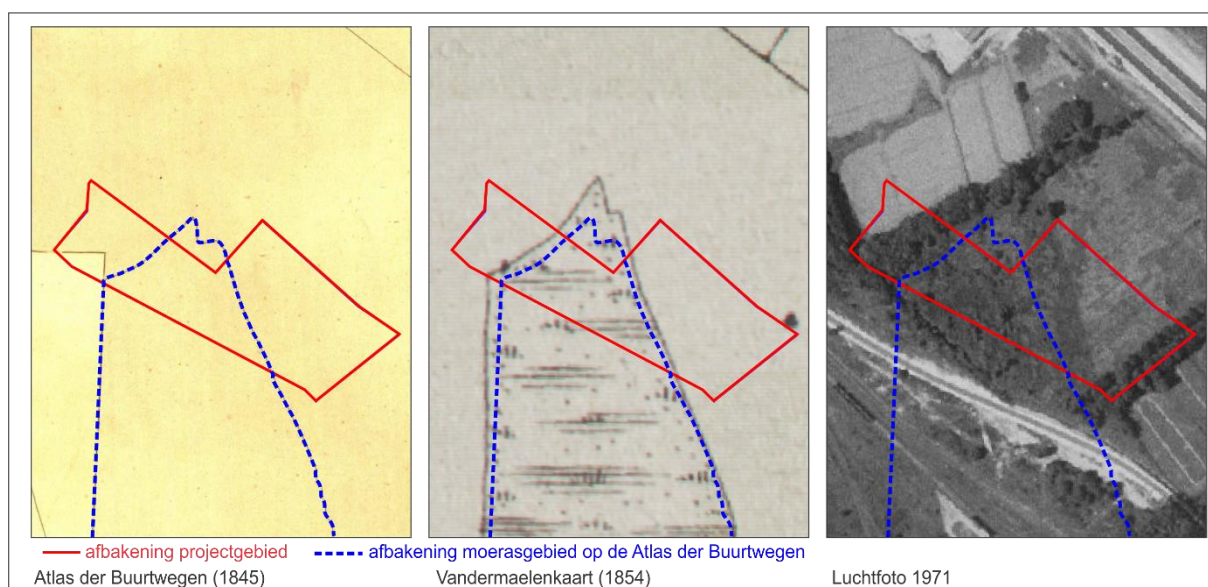

Archeologienota

Genk, Zuiderring 22

Deel II: Programma van maatregelen

Projectcode 2020E238

HAAST

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., (2020), Genk, Zuiderring 22, verslag van de resultaten van het bureauonderzoek, HAAST-rapport 2020-30, Bree, D/2020/12654/30

Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1 - B-3960 Bree (BE) - Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik@konijnenburg.com

INHOUD

Programma van maatregelen
1. Administratieve gegevens
2. Aanleiding van het vooronderzoek
3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem
4. Doelstellingen, onderzoeksstrategie en -methode
5. Lijst met afbeeldingen
6. Bibliografie

© 2020 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

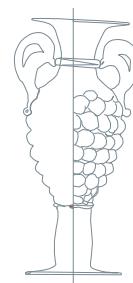
Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2020/12654/30

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: Vergelijking van de Atlas der Buurtwegen met de Vandermalenkaart en de luchtfoto uit 1971, situering van het oude moeras

Programma van maatregelen

1. Administratieve gegevens

Projectcode	2020F293
Actoren	Rik van de Konijnenburg OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Provincie	Limburg
Gemeente	Genk
Deelgemeente	Genk
Site	Zuiderring 22
Kadastrale gegevens	Genk, afd 5, sectie F, perceel 954r26
Oppervlakte onderzoeksgebied	14975.22 m ²
Kadastraal percelenplan	Fig. 2
Topografische kaart	Fig. 3
Relevante termen thesauri OE	Bureauonderzoek – programma van maatregelen

Bounding Box:

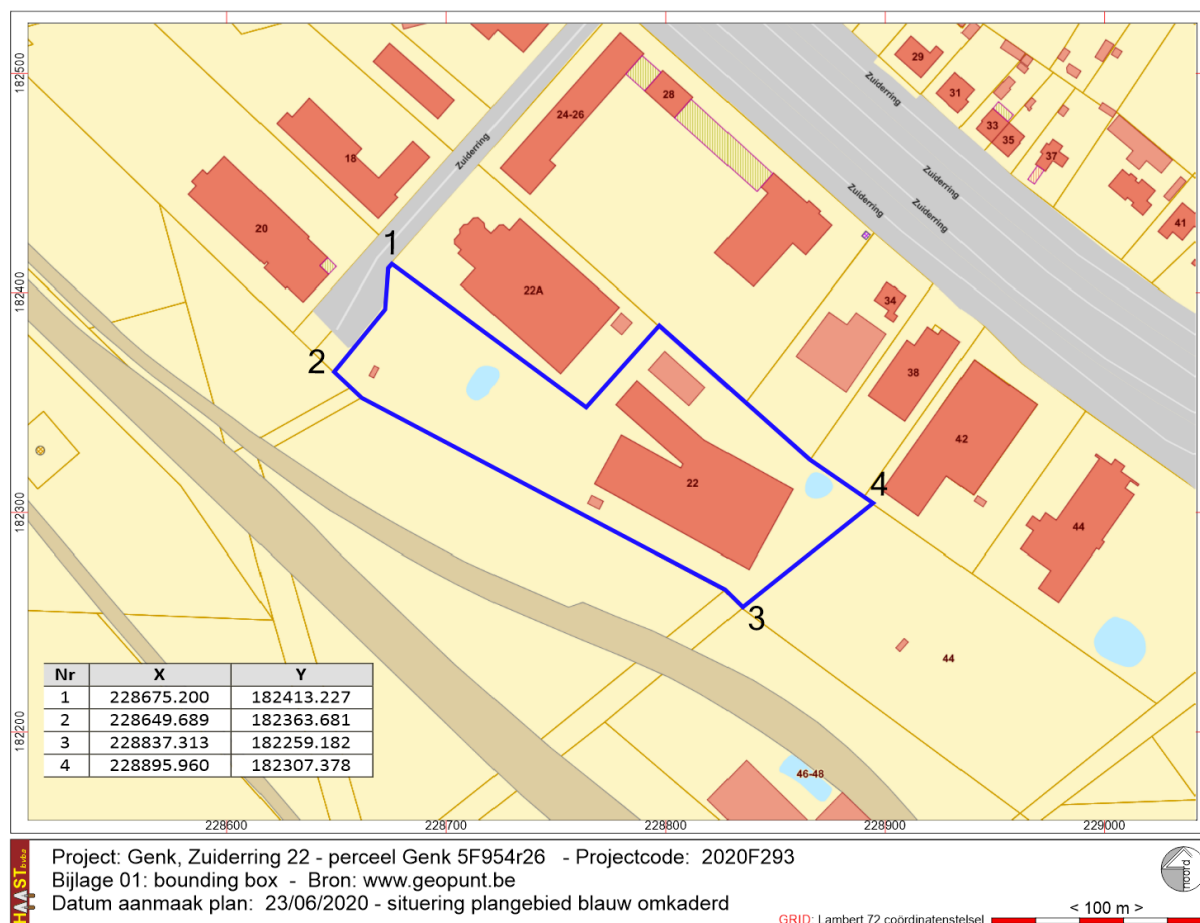

Fig. 1: Bounding Box

De funderingen van de nieuwbouw zullen bestaan uit drie parallel rijen zoelfunderingen. Elke funderingsvoet heeft een oppervlakte van 1m² (1 x 1 m) en zal ca 60 cm dik zijn. Daarop komen pijlers waarop strookfundering zullen aansluiten om de wanden van de nieuwbouw te dragen. De zoelfunderingen worden aangezet op minimaal 80 cm diepte, maar de aanzetdiepte is afhankelijk van het nog uit te voeren geotechnisch onderzoek.

De vloer, een gepolierde betonvloer zal bestaan uit aan de basis een 20 tot 30 cm dikke laag steenslagfundering, een 3 cm dikke isolatielaag en daarop een betondek van 20 cm.

Aangezien het terrein centraal hoger ligt dan aan de straatzijde (Zuiderring) zal het terrein naar het westen toe deels opgehoogd worden na verwijdering van de bestaande verharding en het verder bouwrijp maken van de bouwzone. Rondom de nieuwbouw wordt een regenwaterafvoer aangelegd met aan de noordoosthoek van de nieuwbouw een regenwaterput van 10.000 liter met een overloop naar het aan te leggen drainagebekken aan de noordoostgrens van het projectgebied. Parallel aan de zuidgrens van het projectgebied zijn twee te behouden rioleringsbuizen aanwezig met een erfdienstbaarheid wat betreft gebruik van het terrein.

3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Het Bureauonderzoek:

De bestaande bronnen, historische kaarten, geomorfologische, bodemkundige en landschappelijke situering en archeologische bronnen, bevatten weinig of geen aanwijzingen betreffende het archeologisch potentieel van het projectgebied zelf. Uit de historische kaarten is af te leiden dat het projectgebied in de 18de en 19de eeuw en deels tot in de tweede helft van de 20ste eeuw deel uitmaakte van een moeras- en heidegebied. De situering van het projectgebied op de Ferrariskaart is enigszins onzeker. Op de Atlas der Buurtwegen, de Vandermaelenkaart en latere topografische kaarten is het centrale deel van het projectgebied gesitueerd in een moeraszone. Dit komt deels overeen met de kartering op de bodemkaart van België waarop het terrein wat betreft de westelijke helft grotendeels gesitueerd is in een zone met drainageklasse f; zeer nat (permanent zeer natte grond, die geheel het jaar de invloed ondergaat van de permanente grondwatertafel). Het is vooral in die zone dat er gebouwd gaat worden en aan omgevingsaanleg zal gedaan worden.

De vondstmeldingen in de centraal archeologische inventaris wijzen ook niet direct op grote verwachtingen wat betreft het projectgebied zelf. De vondsten gemeld door Dieltiens, cai-locatie 52103, losse vondsten, pijl en lanspunt uit het Neolithicum, zouden aangetroffen zijn op het perceel naast het projectgebied. Maar, de nauwkeurigheid van de vindplaats is op 250 m ingeschat hetgeen betekent dat de twee aangetroffen artefacten mogelijk binnen, mogelijk relatief ver buiten het projectgebied werden gevonden.

Het archeologisch potentieel met betrekking tot het projectgebied kan ons inzien derhalve als matig ingeschat worden, maar kan niet geheel uitgesloten worden. Indien vondsten aangetroffen worden zullen het eerder verloren of in onbruik geraakte voorwerpen zijn ook al omdat het projectgebied grotendeels in een moeraszone gelegen is. Dergelijke permanent zeer natte zones zijn niet aantrekkelijk voor bewoning, wel kunnen sporen, artefacten, aangetroffen worden die te maken hebben met activiteiten als jacht of eventueel visvangst.

Tot in de jaren 1970 moet het terrein deels beemd- en moerasgebied geweest zijn temeer omdat aan de zuidzijde van het projectgebied nog steeds een klein moeras aanwezig is. In de jaren 1980 werd het terrein drooggelegd door ophoging om in gebruik genomen te kunnen worden als industriegebied. Duidelijke sporen daarvan zijn zichtbaar op de luchtfoto uit 1986. De werken, die gepaard gingen met het bouwrijp maken van het terrein voor

de oprichting van industriële gebouwen, hebben ongetwijfeld invloed gehad op de oorspronkelijke bodemopbouw. Temeer, omdat het gebied voor een groot gedeelte deel uitmaakte van een moerasgebied. Vooral de ontbossing en vervanging van (teel)aarde (zgn. zwarte grond) door aangevoerde gronden om een stabiele ondergrond te kunnen creëren om op te bouwen heeft de oorspronkelijke bodemopbouw in het gebied grotendeels, zo niet volledig, verstoord.

Het gebied was voor een groot gedeelte deel van een moeras, op de bodemkaart gekarteerd als een zandbodem met drainageklasse f, zeer nat, permanent nat. De begroeiing op het terrein tot in de jaren 1980 zal gezorgd hebben voor een dikke laag gyttja, organisch bezinksel, hetgeen beschermend zou kunnen zijn voor eventuele archeologische sporen, eerder dan vernietigend. Maar, aangezien het terrein moerasgrond was, is het potentieel aan archeologische sporen eerder laag in te schatten.

De bouw van de nieuwe bedrijfshal, de buitenaanleg en de aanleg van het drainagebekken zal weinig invloed hebben op de oorspronkelijke bodemopbouw en eventueel aanwezig bodemarchief. Het terrein is in de jaren 1980 bouwrijp gemaakt, drooggelegd en opgehoogd waardoor de oorspronkelijke bodemopbouw meer dan waarschijnlijk al verstoord is.

Er zijn ons inzien voldoende aanwijzingen om te stellen dat het terrein met hoge waarschijnlijkheid geen betekenisvolle en kennisvermeerderende archeologische sporen/vondsten zal opleveren.

De criteria, gesteld in de Code van Goede Praktijk², indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader aantoon dat (1) met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of, (2) de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of, (3) verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst; en er dus geen verdere maatregelen nodig zijn, kunnen integraal toegepast worden op het projectgebied voorwerp van deze archeologienota.

1: het terrein was, zeker wat betreft de zone waar gebouwd gaat worden, deel van een moeras en is op de bodemkaart nog gekarteerd als een zeer nat gebied met permanent zeer natte grond, die geheel het jaar de invloed ondergaat van de permanente grondwatertafel. De kans op het aantreffen van bewoningssporen is quasi nihil, indien er toch artefacten aanwezig zouden zijn, zullen het eerder voorwerpen/artefacten zijn die te maken kunnen hebben met jacht en visvangst alhoewel dat eerder toevalsvondsten zullen zijn. Bovendien moet er rekening worden gehouden met het feit dat er opgebrachte gronden zijn; gronden van vreemde herkomst. Indien er artefacten worden aangetroffen, ook in de vorm van schervenmateriaal, is er een kans dat die geen relatie hebben tot het projectgebied maar aangevoerd zijn bij de ophoging van het terrein.

Door het bouwrijp maken van het terrein en de ophoging ervan met het oog op geschikt maken van het terrein voor industriële doeleinden heeft er ook voor gezorgd dat eventueel nog aanwezige archeologische sporen verstoord, verplaatst of vernietigd zijn.

2: omdat het terrein bouwrijp gemaakt is en opgehoogd werd is de kans eerder klein dat de toekomstige werken enige impact zullen hebben op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. De zone waar gebouwd gaat worden is momenteel grotendeels verhard met beton en grind. Die verhardingen zullen verwijderd worden tot en met de

² Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, v. 4.0, pagina 108.

bestaande funderingslagen om vervolgens vervangen te worden door nieuwe funderingslagen. Bovendien zal het terrein deels verder opgehoogd worden (cf. fig. 10 – terreinprofiel).

3: gelet op voorgaande is, in het kader van de toekomstige werken, de kans op het bereiken van nuttige kenniswinst inzake de archeologische kennis met betrekking tot het projectgebied en de omgeving ervan quasi onbestaande.

Verstoorde zones:

Heel het projectgebied kan beschouwd worden als mogelijk matig, mogelijk ernstig verstoord door eerdere ingrepen waarbij het terrein bouwrijp gemaakt werd voor industriële doeleinden.

Fig. 3: Verstoorde zone, luchtfoto opname 1986 © geopunt.be

Advies

Op basis van de gegevens uit dit bureauonderzoek kan met hoge waarschijnlijkheid gesteld worden dat het projectgebied geen resultaten zal opleveren wat betreft archeologische kennisvermeerdering. Het gebied was tot in de jaren 1980 deel van een beemd en vooral moerasgebied. In de jaren 1980 werd het terrein bouwrijp gemaakt en opgehoogd voor ingebruikname als industriezone. Op het terrein werden verhardingen aangebracht en industriële gebouwen, die behouden blijven, gebouwd. De verhardingen zullen grotendeels – niet volledig – opgebroken worden om plaats te maken voor een bijkomende industriële hal en kantoren. Er is wel een vondst van twee artefacten bekend in de directe omgeving van het projectgebied, maar beide artefacten kunnen niet

aanzien worden als indicatoren voor aanwezigheid van een archeologische site; het zijn/ lijken eerder bij de jacht verloren voorwerpen. Vooral omwille van de eerdere bodemingrepen waardoor de toekomstige bouwwerken ook maar een geringe impact zullen hebben op de oorspronkelijke bodemopbouw, in zoverre die nog aanwezig is, zal het terrein met hoge waarschijnlijkheid geen betekenisvolle kenniswinst opleveren wat betreft archeologische kennis met betrekking tot het projectgebied en de omgeving ervan. Daarom kan het terrein vrijgegeven worden van verder archeologisch onderzoek.

Randvoorwaarden

Niet van toepassing

4. Doelstellingen, onderzoeksstrategie en -methode

Niet van toepassing

5. Lijst met afbeeldingen

COVERFOTO: Vergelijking van de Atlas der Buurtwegen met de Vandermalenkaart en de luchtfoto uit 1971, situering van het oude moeras

Fig. 1: Bounding Box

Fig. 2: Situering van het onderzoeksgebied op het kadasterplan, situatie 23/06/2020 (cadgis viewer grand public)

Fig. 3: Verstoorde zone

6. Bibliografie

HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., ERVYNCK, A., 2016, Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48, Brussel, agentschap Onroerend Erfgoed - Wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Overheid, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Geraadpleegd via: <https://www.onroerenderfgoed.be/actueel/nieuws/onderzoeksrapport-archeologisch-vooronderzoek-proefsleuven-strategie/>